

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KBO/2004/45

BETREFT: Basisonderwijs: Bijdrage voor middagtoezicht en voedingsproducten

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 9 februari 2004

1.2 Vraag

Ouder stelt vragen over de verplichte bijdrage inzake maaltijden en middagtoezicht in de refter.

1.3 CZB

De vraag is ontvangen op 9 februari 2004 met de mail.

De vraagsteller en de betrokken school zijn met een brief van 16 februari 2004 verwittigd van de zittingsdag van de Commissie.

De school dient een nota in met als datum 3 maart 2004.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

De 2 kinderen van de verzoekende partij blijven 's middags op school om er hun boterhammetjes die ze van thuis uit meekrijgen op te eten. Zelf geven de ouders hun ook nog een dessertje mee en water of een fruitdrankje. In het begin van het schooljaar stemden ze ermee in dat onze kinderen 's middags bij hun boterhammen soep en een dessert van de school kregen, mits betaling uiteraard. Nu vinden ze nadien toch dat ze evengoed van thuis uit een extra dessert konden meegeven en geen soep meer te laten drinken, daar onze kinderen meer de soep niet lustten dan wel. Bovendien zouden ze daar toch al gauw een goeie 30 euro per maand aan schoolfactuurkosten mee besparen. Daar een wijziging in het maaltijdensysteem enkel per trimester kon, wachtten ze tot na de kerstvakantie om het dessert en de soep bij het middagmaal van de kinderen op te zeggen via het secretariaat van de school.

1. Nu blijkt in het schoolreglement te staan dat, ook al consumeren de kinderen niks op school, ze toch sowieso een dessert krijgen aan 0,75 euro per dag. Voor soep + dessert of melk + dessert of chocomelk + dessert wordt eigenaardig genoeg ook 0,75 euro per dag aangerekend, hoewel je er dus meer voor krijgt. Naast het feit dat de ouders 0,75 euro voor een dessert - die varieert van een appel, banaan, melocake, ijsje tot een koekje - een zeer ondemocratische en bijzonder gezinsonvriendelijke prijs vinden en ze van mening zijn dat de

prijzen niet in verhouding zijn tot elkaar, stellen ze de vraag of een school ouders, die beide uit werken gaan en dus niet in de mogelijkheid verkeren om 's middags hun kind thuis te laten eten zomaar kan verplichten tot het consumeren van een dessert.

2. Heeft de school bovendien het recht, indien zij voor het middagtoezicht in de refter een PWA'er inschakelt, de kosten daarvan aan de ouders door te rekenen in de prijs van een of andere consumptie ?

3. STANDPUNTEN VERWERENDE PARTIJ

De school telt een 380-tal leerlingen. De administratie die nodig is om na te gaan welke leerling welk product consumeert en de details daarvan te registreren en te verrekenen is uit organisatorisch standpunt gezien vrij gecompliceerd. Vandaar dat de school één prijs hanteert voor toezicht in de refter, waarbij de consumptie van een drankje en dessert door de leerling bij wijze van service aangeboden wordt. De prijs is vergelijkbaar met deze die door andere scholen in de regio wordt aangerekend.

4. ZITTING VAN DE COMMISSIE

4.1 Datum en uur

4 maart 2004, 12.30 uur, 5 april 2004, 13.30 uur

4.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

de heer Ernest Duys, voorzitter;
Walter Cools, Katelijn Vanzegbroeck, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

4.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen raadslieden

Op 4 maart 2004 :
directeur

5. ADVIES COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Artikel 27

§ 1. In de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

§ 3. Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

Artikel 37

§ 3. Voor het lager onderwijs bevat het schoolreglement ten minste de volgende elementen :
6° geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse Gemeenschap en de rechtspersonen die daarvan afhangen;

7° de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27, § 3.

§ 4. Het schoolbestuur informeert de ouders schriftelijk over het schoolreglement voorafgaand aan de eerste inschrijving van hun kind en bij elke wijziging van het reglement.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde lager onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

Het principe van kosteloos onderwijs betekent niet dat aan de ouders geen geld gevraagd mag worden maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld gevraagd mag worden en dat ze niet moeten betalen voor datgene wat noodzakelijk is voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen of het bereiken van de eindtermen.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

Aanvullend aan het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen er onderwijsactiviteiten georganiseerd worden die niet noodzakelijk zijn voor de eindtermen, zowel binnen of buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen; hiervoor geldt het principe van de kosteloosheid niet. Het gaat om een afzonderlijke dienstverlening die niet verplicht gesteld kan worden en waarvoor een bijdrage aan de ouders gevraagd kan worden.

De Commissie is van oordeel dat in het kader van een afzonderlijke dienstverlening de school geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

Ter zitting deelt de directie mede dat het schoolbestuur voor het middagtoezicht omwille van beheersbaarheid van de inning van de gelden, eenzelfde bijdrage vraagt aan alle ouders voor het middagtoezicht (leerkrachten en PWA-personeel) en dat daarbij een vrijblijvend aanbod geldt van soep, melk, choco en/of dessert. Kinderen die geen soep, melk, choco en/of dessert nemen in de refter moeten een bijdrage betalen die geldt voor het middagtoezicht. Het aanbod van producten is vrijblijvend en ouders kunnen identieke of gelijkaardige producten meegeven met de kinderen.

De Commissie interpreteert het totaal van de aangerekende kosten in de betrokken school als een bijdrage voor het middagtoezicht (0,75 euro). Tijdens dat middagtoezicht kan een dessert of dessert met soep-melk-choco genomen worden ofwel geen van beide. Het is aanvaardbaar binnen de kosteloosheid basisonderwijs dat er een bijdrage is voor middagtoezicht waarin naast personeel ook kosten van producten voor de leerling begrepen zijn.

In het schoolreglement wordt dit niet zo voorgesteld. Het zou wenselijk zijn dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen een bijdrage voor een dienstverlening (middagtoezicht) en een bedrag voor kosten van producten (dessert, melk, soep).

De onderwijsregelgeving voorziet wel dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in de participatieorganen (schoolraad, participatieraad) en dat er afwijkingen zijn voor de minder goedgeoede ouders. De vergelijking tussen gemaakte kosten en de gevraagde bijdrage dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders via het schoolreglement duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de bijdrage voor o.a. een aanvullende dienstverlening als middagtoezicht met aanvullend het leveren van producten aan de leerlingen (dessert, melk, soep).

De Commissie komt tot volgend advies:

De Commissie stelt vast dat de onderwijsregelgeving toelaat dat buiten wat noodzakelijk is voor eindtermen en ontwikkelingsdoelen, voor afzonderlijke dienstverlening zoals middagtoezicht in de refter en de levering van producten een bijdrage gevraagd kan worden aan de ouders. De concrete bijdrage dient reëel te zijn en wordt na het participatieproces aan alle ouders duidelijk en volledig op schriftelijke wijze medegedeeld via het schoolreglement.

De Commissie vindt het wenselijk dat indien de scholen kosten willen aanrekenen voor geleverde producten (voedingsproducten) tegelijkertijd met een bijdrage voor een afzonderlijke dienstverlening als middagtoezicht, ten behoeve van een duidelijke communicatie naar de ouders toe, ze in de bijdrageregeling een onderscheid maken tussen de twee bedragen.

Brussel, 5 april 2004

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter